Eduskunta 16.11.2021

Valtiovarainvaliokunta

Sivistys- ja tiedejaosto

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusministeri Li Andersson kuultavana jaoston kokouksessa 17.11.2021

Vastaukset jaoston ennakkokysymyksiin

1. **Onko pandemian aiheuttamien oppimis- ja hyvinvointivajeiden paikkaamiseen riittävä rahoitus ja minkälaisiin lisätoimiin ja -panostuksiin olisi erityisesti tarvetta?**

   Valtion erityisavustuksia pandemian vaikutusten tasoittamiseen varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa on kohdennettu vuosina 2020 ja 2021 yhteensä noin 124 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 avustuksia myönnettiin noin 84 miljoonaa euroa, josta 70 miljoonaa esi- ja perusopetukseen ja 14 miljoonaa varhaiskasvatukseen. Avustuksen käyttöaika päättyy vuoden 2021 lopussa. Syyskuussa 2021 myönnettiin noin 40 miljoonaa euroa varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen käytettäväksi vuosina 2021-2022.

   Koronapandemian yhä jatkuessa lapsille ja nuorille on kuitenkin kertynyt kasvavaa oppimisvajetta ja hyvinvointivelkaa, joiden paikkaaminen ja jälkihoito vaativat yhä päättäväisiä toimia ja panostusta. Osaltaan tilanteesta kertoo se, että syyskuussa 2021 myönnettyjä korona-avustuksia haettiin yli 100 miljoonalla eurolla. Myös poissaolot ja häiriökäyttäytyminen ovat lisääntyneet pandemian aikana. Erityisesti haavoittuvammassa asemassa olevien, erityisen ja tehostetun tuen piirissä olevien, vieraskielisten ja maahanmuuttotaustaisten lasten ja oppilaiden oppimisen ja kehityksen varmentamiseen tulisi panostaa. Osa korona-ajan kielteisistä vaikutuksista sekä niistä aiheutuvista kustannuksista tulee esille vasta pitkän aikavälin kuluessa ja pandemian jälkihoito tulee jatkumaan vielä pitkään.

   Toisen asteen koulutuksen järjestäjille on ollut jaossa ns. korona-avustuksia 84,5 miljoonaa euroa vuosina 2020 ja 2021. Rahoituksesta on kohdistunut lukiokoulutukseen 32 miljoonaa euroa ja ammatilliseen koulutukseen 52,5 miljoonaa euroa. Viimeisimmissä rahoitushauissa ammatillisen koulutuksen koronarahoitusta haettiin vähemmän kuin oli jaettavaa. Ammatillisen koulutuksen osalta koronarahoitusta on jakamatta 5 miljoonaa euroa, joka on tarkoitus jakaa vielä loppuvuoden 2021 aikana koulutuksen järjestäjille. Lukiokoulutuksessa hakemuksia tuli enemmän kuin käytössä oli rahoitusta, joten siellä on yhä akuuttia tarvetta yli 7 miljoonan euron verran. Pidemmällä tähtäimellä osaamisen ja hyvinvoinnin vajeeseen vastataan pitämällä toisen asteen koulutuksen perusrahoitus riittävällä tasolla, jotta opiskelijat saavat tarvitsemansa opetuksen ja ohjauksen. Hyvinvointia tuetaan myös riittävillä opiskeluhuollon resursseilla.

2. **Minkälaisia sisältöjä Oikeus oppia- ohjelmaan sisältyy? Onko mukana esim. koulutusta kehotunnekasvatuksesta varhaiskasvatuksen henkilöstölle?**

Oikeus oppia –ohjelman osana varhaiskasvatuksessa toteutetaan Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa kehittämisohjelma Tuikku. Jyväskylän yliopiston toteuttama kehittämisohjelma painottuu lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen kiusaamisen ehkäisykeinona varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Tavoitteena on lisäksi kehittää henkilöstön osaamista lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa ja kiusaamisen ehkäisyssä. Kehittämisohjelma on osa ministeriön kiusaamisen ehkäisyn toimenpideohjelmaa.

3. Miten huolehditaan mm. oppilas- ja opiskeluhuollon mitoitukseen, varhaiskasvatuksen kolmiportaiseen tukeen ja lastensuojelun henkilöstömitoitukseen tarvittavien osaajien riittävyydestä?

Oppilas- ja opiskeluhuollon mitoitus tulee voimaan asteittain siten, että kuraattorien osalta mitoitus tulee voimaan 1.1.2022 ja psykologien osalta 1.8.2023. Asteittaisen voimaantulon yksi peruste on varmistaa tarvittavien asiantuntijoiden riittävyys.

Varhaiskasvatuksen kolmiportaiseen tukeen on varattu rahoitusta 15 miljoonaa euroa vuosittain. Kunta itse lopulta ratkaisee, kuinka se järjestää lapsen tarvitseman tuen, ja miten yleiskatteellinen valtionosuus kohdennetaan. Oppimisen tuen ja inkluusion kehittämiseen vuosille 2021-2022 on lisäksi jaettu valtion erityisavustusta 4.75 milj euroa keväällä 2021.

Ministeriö käynnistää vuosina 2022-2023 arvioinnin, jolla seurataan varhaiskasvatuksen tuen lainsäädännön vaikutusten arviointia. Opetus- ja kulttuuriministeriö kehittää tuen tilastotiedonkeruuta vastaamaan ehdotettua lainsäädäntöä. Varhaiskasvatuksen tietopalvelu Vardasta saadaan keväällä 2022 ajantasaista, luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa henkilöstöstä. Aluehallintovirastot seuraavat osana valvontaohjelmaansa henkilöstömitoituksen toteutumista päiväkotitasolla.

4. Miten varhaiskasvatuksen ryhmäkohtainen henkilöstömitoitus toteutuu ja olisiko kunnille mahdollista myöntää lisätukea tavoitteen saavuttamiseksi?

Varhaiskasvatuslaissa (540/2018) ei edellytetä henkilöstön ja lasten välisten suhdelukujen tarkastelua ryhmätasoisesti. Varhaiskasvatuslain mukaan kasvattajien ja lasten suhdeluvusta voidaan poiketa lyhytaikaisesti ja silloinkin vain lapsen hoitoaikoihin liittyvistä syistä. Suhdeluvun toteutuminen suunnitellaan toimipaikka- ja päiväkohtaisesti eli laskemalla lasten ja aikuisten määrän kussakin toimipaikassa kunakin päivänä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että lapsia voi jossakin toimipaikan osassa hetkellisesti olla paikalla enemmän kuin varhaiskasvatusasetuksen 1 §:ssä säädetty suhdeluku sallii, jos suhdeluku muulloin päivän aikana tasaantuu. Laki kuitenkin edellyttää (mm. 25 §), että kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan on huolehdittava, että varhaiskasvatuksessa on riittävä määrä kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä, jotta varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa ja jotta myös vammaisten ja muiden lasten tuen tarpeisiin vastataan. Lisäksi turvallisesta varhaiskasvatusympäristöstä on kaikkina ajankohtina kyettävä huolehtimaan hyvin. Näin ollen lasten lukumäärä aikuista kohden tulee suunnitella ja pitää toimintapäivän kaikkina ajankohtina mahdollisimman lähellä asetuksessa säädettyä suhdelukua, eikä tiettyinä toimintapäivän ajankohtina toistuva merkittävä suhdeluvun ylittäminen ole lainmukaista, ellei järjestäjä voi osoittaa, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet ja turvallisuus voidaan tästä huolimatta taata.

Aluehallintovirastot ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ovat valtakunnallisessa varhaiskasvatuksen valvontaohjelmassaan asettamansa painopisteen mukaisesti tarkastelleet lasten ja kasvattajien suhdelukuja ja niiden ylityksiä vuonna 2020 ja 2021. Valvonta on suoritettu pyytämällä päiväkodeista päiväkohtaiset suhdeluvut tarkastelujaksoilta. Ennalta ilmoittamattomia tarkastuskäyntejä ei tehty. Aluehallintovirasto on kerännyt tiedot toimipaikka- ja päivätasolla, jolloin on vaikea sanoa, toteutuuko lainmukainen henkilöstömitoitus koko päivän vai vaan osan päivästä tai toteutuuko se kaikissa lapsiryhmissä. Tällaisessa päivä- ja toimipaikkakohtaisessa keskiarvoihin perustuvassa valvonnassa säännölliset tai ryhmäkohtaiset suhdeluvun ylitykset eivät tule ilmi, jos suhdeluku tasaantuu päivän aikana (esimerkiksi päivittäin/säännöllisesti ylittyvä suhdeluku aamuisin tai iltapäivisin ei keskiarvotarkastelussa tulisi ilmi).

Säätäminen ryhmäkohtaisesta suhdeluvusta ei välttämättä tuottaisi toivottua lopputulosta. Tällä hetkellä varhaiskasvatuslaissa on määritelty maksimiryhmäkoko. Sen tarkemmin ryhmää on vaikea määritellä lainsäädännön tasolla. Suhdelukujen tarkastelu ryhmäkohtaisesti saattaisi johtaa siihen, että lapsia siirreltäisiin päivittäin ryhmästä toiseen, jotta suhdeluvut toteutuisivat lainmukaisesti. Tämä vaarantaisi varhaiskasvatuslain tavoitteiden saavuttamisen. Nykyisellään, kun suhdelukua tarkastellaan toimipaikkakohtaisesti, henkilöstön siirteleminen ryhmien välillä tai jopa eri toimipaikkojen välillä on arkipäivää. Rotaatio kuormittaa henkilöstöä. Taustalla oleva ydinongelma on se, että kaikkien varhaiskasvatuspaikkojen tulee olla maksimaalisessa käytössä eikä yhtään ylimääräistä henkilöstöresurssia ole. Tällöin esimerkiksi äkilliset sairauspoissaolot aiheuttavat hankalasti korjattavan tilanteen varhaiskasvatuksen toimipaikkaan, koska sijaisia on toisinaan vaikea saada pikaisella aikataululla.

Suhdelukujen ryhmäkohtaiseen tarkasteluun ei ole varattu rahoitusta.

5. Mahdollisuudet koulutuksen rahoituspohjan pitkäjänteiseen vahvistamiseen ja määräaikaisen rahoituksen vähentämiseen?

Ministeriön pääluokan rahoitukseen sisältyy ensi vuonna yhteensä noin 500 milj. euroa määräaikaista rahoitusta. Lisäksi TKI-tiekartan mukainen pidemmän aikavälin rahoitustarve on noin 400 milj. euroa.

Koulutuksen rahoituksesta noin puolet toteutuu osana kuntien peruspalveluiden rahoitusjärjestelmää ja kuntien taloudelliset reunaehdot määrittävät varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen rahoituspohjan riittävyyden. Jatkossa kuntien rahoituksesta arviolta vähän yli 10 % muodostuu valtionosuuksista ja loppuosa on kuntien verotulojen keskinäistä tasausta.
Koulutuksen pitkäjänteinen rahoituksen vahvistaminen kytkeytyy vahvasti julkisen talouden kehitysnäkymiin.

6. Toimenpiteet osaajapulan vähentämiseksi; mm. minkä verran lisätty koulutuspaikkoja esim. lähihoitaja- ym. koulutukseen? (Myös sairaanhoitaja-, varhaiskasvatuksen opettajien ja psykologien koulutusmäärien lisäämistä koskevat tiedot kiinnostaisivat).

Hoitajamitoituksen muutoksen johdosta on asetettu tavoitteeksi 5 000 uuden lähihoitajan (sosiaali- ja terveysalan perustutkinto) kouluttaminen vuoteen 2025 mennessä. Tähän on varattu vuosia 2021-24 kosken kehyspäätöksen mukaisesti 133 miljoonaa euroa, joka jaksottuu viidelle vuodelle seuraavasti: 16,5 milj. euroa vuonna 2020, 27 milj. euroa vuonna 2021, 43 milj. euroa vuonna 2022, 30 milj. euroa vuonna 2023 ja 16,5 milj. euroa vuonna 2024.

Ensi vuodelle lähihoitajakoulutukseen kohdistetaan 1500 opiskelijavuotta enemmän resurssia kuin vuonna 2021. Ensi vuoden lisäys huomioiden määräaikaiset lähihoitajakoulutusten lisäykset ovat yhteensä noin 4 300 opiskelijavuotta. Opiskelijavuosi on laskennallinen yksikkö, joka vastaa yhden henkilön ympärivuotista täysipäiväistä opiskelua.

Sosiaali –ja terveysalan koulutus kilpailee hyvistä opiskelijoista muiden alojen koulutustarjonnan kanssa. Koska lähes kaikilla aloilla on pulaa ammattikoulutetusta työvoimasta, ei pelkästään koulutuspaikkoja lisäämällä voida ratkaista sotealan työvoimapulaa. Ala tarvitsee vetovoimaa ja pitovoimaa, jotta rekrytoitu henkilöstö pysyisi alalla.

7. Englanninkielisen ammatillisen koulutuksen järjestämismahdollisuudet? Mikä on alueellinen ja esim. Itä- ja Pohjois-Suomen tilanne?

Tällä hetkellä 16 ammatillisen koulutuksen järjestäjällä on yhteensä 39 englanninkielistä tutkintoa ja 1 venäjänkielinen tutkinto. Pääosa englanninkielisestä tarjonnasta on Uudellamaalla ja kasvukeskuksissa. Vuonna 2020 näissä koulutuksissa oli noin 800 opiskelijaa, joista valtaosa suoritti koko tutkintoa. Opiskelijoista yli puolet suorittaa ravintola- ja catering alan tai liiketalouden perustutkintoa. Englanninkielisen ammatillisen tutkinnon suoritti 264 henkilöä. Vieraskielisten koulutusten opiskelijamäärä on ollut kasvussa vuoden 2018 jälkeen.

OKM:llä on käsiteltävänä eräitä englanninkielistä tutkinnonanto-oikeutta koskevia päätöksiä, jotka ratkaistaan tämän vuoden aikana.

Laki ammatillisesta koulutuksesta mahdollistaa monikielisen koulutuksen järjestämisen, jolloin opetusta voi olla muillakin kielillä kuin järjestämisluvassa määrätyillä opetus- ja tutkintokielillä (yleensä suomi tai ruotsi). Monikielinen koulutus voi alkaa esim. englanniksi ja valinnaisina opintoina tarjotaan kielitaidon kehittymiseksi ja saavuttamiseksi järjestää opiskelijoille kielikoulutusta (S2/R2). Näytöt ja tutkinto tulee suorittaa järjestämisluvassa määrätyllä tutkintokielellä.

Kysymys suomen / ruotsin kielen osaamisesta on merkityksellinen maahanmuuttajien työllistymisen kannalta. Lähes 40 prosentilla suomalaisista työnantajista on hyvin heikot valmiudet tai tahtotila palkata kansainvälistä työvoimaa. Henkilöstöpalveluyritys Baronan tuoreen kyselyn mukaan suurin este on kielitaito. Tämä tieto korostaa tarvetta huolehtia S2/R2 kielen opetuksesta maahanmuuttajien ammatillisessa koulutuksessa.

8. Opetushallituksen resurssien riittävyys

Opetushallituksen toimintamenotilanne on toistaiseksi hallinnassa. Tämän vuoden uusimman ennusteen mukaisesti OPH:n toimintamenomomentin siirtomäärärahakanta ensi vuodelle tulee olemaan noin 5-7 milj. euroa. Ministeriö seuraa OPH:n määrärahatilanteen kehitystä ja resurssien riittävyyttä ajantasaisesti.

9. Opetushallituksen määrärahaan sisältyvän kopiointikorvauksen riittävyys

Kopioston korvausesityksessä vuodelle 2022 3,3 milj. euron korotusta korvaussummiin on perusteltu viitaten valtionvarainvaliokunnan mietinnössä VaVM 36/2020 todettuun:
Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tekijänoikeudella suojattujen teosten kopiointi ja digitaalinen käyttö on kasvanut, ja määrärahaa tulisi siksi korottaa 3,3 milj. eurolla. Tähän ovat

vaikuttaneet mm. oppimateriaalien hankintoihin liittyvät säästöt ja opettajien itse tekemien materiaalien käytön lisääntyminen. Lisäksi oppivelvollisuuden laajentaminen nostaa määrärahan tarvetta, kun oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden määrä ja siten myös opetuksessa käytettävän kopioidun lisämateriaalin käyttö kasvavat. Samalla kasvaa tarve järjestää tarvittavat käyttöluvat keskitetysti, jotta kustannukset eivät jää koulutuksen järjestäjille ja jotta tekijänoikeuksien hankkimiseen ei synny kunta- ja oppilaitoskohtaisia eroja.

Vertailu vuosien 2021 ja 2022 korvauksista:

Esitys vuodelle 2022

Valokopiointi ja tulostaminen

Maksuton toisen asteen ammatillinen koulutus	497 199 €
Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus	5 776 752 €
Varhaiskasvatus	1 036 211 €
Taiteen perusopetus (valtionosuutta saavat koulutuksenjärjestäjät)	433 952 €
Korvaus yhteensä	7 744 114 €

Digitaalinen kopioiminen ja käyttö

Maksuton toisen asteen ammatillinen koulutus	578 400 €
Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus	3 310 875 €
Varhaiskasvatus	149 582 €
Taiteen perusopetus (valtionosuutta saavat koulutuksenjärjestäjät)	43 953 €
Korvaus yhteensä	4 082 810 €

Vuoden 2021 korvaukset

Valokopiointi:
Ammatillinen koulutus 397 730 euroa
Perusopetuslaissa ja lukiolaissa tarkoitettu koulutus 4 969 680 euroa
Varhaiskasvatus 857 340 euroa
Taiteen perusopetus 235 681 euroa

Yhteensä 6 460 431 euroa

Digitaalisen aineiston käyttö:
Ammatillinen koulutus 461 570 euroa
Perusopetuslaissa ja lukiolaissa
tarkoitettu koulutus 2 732 850 euroa
Varhaiskasvatus 123 480 euroa
Taiteen perusopetus 16 326 euroa

Yhteensä 3 334 226 euroa

10. Lukutaitostrategian toimeenpano ja rahoitus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö jakoi valtion 4,9 miljoonaa euroa erityisavustusta lukutaitoa ja lukemisen kulttuuria vahvistaviin toimiin perusopetuksen yläkouluissa vuosille 2021-2022.

Sekä kansainvälisten että kansallisten oppimistutkimusten (mm. PISA, PIRLS, TIMSS, Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI) arvioinnit ja kansalliset Oppimaan oppimisen tutkimukset) mukaan suomalaisten perusopetusikäisten oppilaiden oppimistulokset ovat laskeneet ja asenteet oppimista kohtaan heikentyneet. Tutkimusten mukaan lasku näkyy erityisesti lukutaidossa, joka muodostaa pohjan lapsen ja nuoren osaamisen kartuttamiselle. Avustuksella tuetaan riittävän lukutaidon saavuttamista aktiiviseen toimimiseen yhteiskunnassa sitä tarvitseville vieraskielisille ja lukutaidossa heikosti suoriutuville oppilaille.

Kansallinen lukutaitostrategia tuo näkyviin lasten ja nuorten lukutaidon edistämiseksi tehtävää työtä ja luo uusia avauksia myös aikuisten ja ikäihmisten lukutaidon edistämiseksi. Kansallisen lukutaitostrategian tavoitteena on vahva, monipuolinen ja osallistava lukemisen kulttuuri, joka vahvistaa menestyvää Suomea ja sen kansalaisten hyvää elämää. Lukutaitostrategian jatkoksi laaditaan kansallinen lukutaito-ohjelma, jossa tarkennetaan toimenpide-ehdotukset ja niihin liittyvät vastuutahot. Strategiassa on hyödynnetty tutkimus- ja arviointitietoa lukutaidosta ja siihen vaikuttavista taustatekijöistä. Kansallinen lukutaitostrategia pohjautuu monilukutaitoon.

Lukutaitostrategiaa on valmisteltu yhdessä moniammatillisen ohjausryhmän ja projektiryhmän kanssa, ja valmistelun tueksi järjestettiin useita kuulemistilaisuuksia, joihin osallistui reilu tuhat ihmistä ja kymmeniä eri toimialoja. Lukutaitostrategiatyötä on koordinoinut Opetushallituksen Lukuliike. Lukutaitostrategia on julkistettu 16.11.2021.

11. Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen rahoituksen riittävyys; valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on arvioitu, että 5 milj. eurona lisärahoitus ei vielä vastaa koulutustarvetta. Mahdollisuudet maksuttoman lukutaito-, kieli-, kulttuuri yms. koulutuksen ulottamiseen myös kotoutumisajan ylittäneille?

Valtiontalouden kehyksiin vapaan sivistystyön kotoutumissuunnitelmaan hyväksytylle koulutukselle lisätyn 5 milj. lisäksi valtionosuuteen on siirretty n. 1,9 milj. euroa valtionavustusrahoituksesta. Kyseiselle valtionavustusrahoitukselle on viimeiset vuodet ollut vaikeuksia löytää riittävästi avustuksen kohderyhmää, eli nuoria maahanmuuttajia, koska viimevuotiset uudistukset, eli aikuisten perusopetuksen uudistus ja vapaan sivistystyön maksuton koulutusmahdollisuus kotoutumisajalla

oleville, on vähentänyt tarvetta tälle valtionavustuskoulutukselle. Eli yhteensä valtionosuusrahoitusta vapaan sivistystyön momentilla tähän koulutukseen on nyt 11,83 milj. euroa, mikä on merkittävä muutos aikaisempaan n. 4,9 milj., euroon verrattuna.

Kotoutumisajan ylittäneiden maksuttoman luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen ja muun kotouttavan kielikoulutuksen tarve on tiedostettu. Muun muassa jatkuvan oppimisen kehittämisen yhteydessä selvitetään mahdollisuuksia vastata tähän tarpeeseen.

12. Mahdollisuudet Etäkoulu Kulkurin/Nomadskolanin sekä Suomi-koulujen aseman ja rahoituspohjan vahvistamiseen?

Tähän toimitettu erillinen lausunto:

Eduskunta 2.11.2021

Valtiovarainvaliokunta, sivistys- ja tiedejaosto

Sivistys- ja tiedejaoston kokous 10.11.2021

Asia:

Vuosi	OKM:n esitys	Eduskunnan lisäys	Yhteensä
2021	148 000	250 000	398 000
2020	148 000	250 000	398 000
2019	148 000	300 000	448 000
2018	148 000	150 000	298 000

- HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022
- Etäkoulu Kulkurin ja Nomadskolanin toiminnan ja valtion rahoituksen tilanne sekä mahdolliset toimenpiteet rahoituspohjan vahvistamiseksi

Ulkomailla asuvilla peruskouluikäisillä on mahdollisuus opiskella perusopetuksen oppimääriä etäyhteyksiä hyödyntäen joko suomenkielistä opetusta tarjoavassa etäkoulu Kulkurissa tai ruotsinkielistä opetusta tarjoavassa etäkoulu nimeltä Nomadissa (Nomadskolan), joita ylläpitää Kansanvalistusseura ry. Kansanvalistusseuralla ei ole perusopetuslain 7 §:ssä tarkoitettua perusopetuksen järjestämislupaa ja etäkoulussa opiskelu on oppilaalle maksullista.

Kansanvalistusseura rahoittaa Kulkurin ja Nomadin toiminnan opintomaksuilla ja valtionavustuksella. Valtionavustuksia on jaettu valtion talousarviossa päätettyjen määrärahojen puitteissa. Rahoitus on muutamana edeltävänä vuonna ollut seuraava:

Kunnalla tai Suomen valtiolla ei ole katsottu olevan velvollisuutta järjestää opetusta ulkomailla oleskelun ajaksi, vaan oppivelvollisen opetuksen järjestäminen on tällöin oppivelvollisen huoltajan vastuulla. Ulkomailla asumisen aikana lapsi voi myös käydä esimerkiksi ulkomailla toimivaa suomalaista peruskoulua, paikallista koulua, kansainvälistä koulua tai Eurooppa-koulua. Huoltaja voi myös vastata lapsen opetuksesta.

Koska etäkoulu Kulkuri ja Nomadskolan eivät ole osa virallista koulutusjärjestelmää, ne eivät voi saada toimintaansa valtionosuutta. Etäkoulu Kulkurin ja Nomadskolanin rahoituksen muuttamiseksi ei ole valmisteilla toimia Opetus- ja kulttuuriministeriössä.